

ՍԻՔԱՅԵԼ Ծ. ՎՐԴ. ԱԶԱՊԱՅՅԱՆԻ ԶԱՐՈՋԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

(27 դեկտեմբերի, կիրակի, 1998 թ.)

*«Զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա եւ յաւելցի. եւ
ոյր ոյն գուցէ՝ եւ գոր ունիցին բարձցի ի
նմանէ»:*

*«Բոլոր նրանց, ովքեր ունեն, տրվելու է.
եւ ովքեր չունեն, այդ նվազագույնն էլ որ
ունեն, իրենցից վերցվելու է»:*

(ՄԱՏԹ. ԺԳ 12):

Սիրելի հավատացյալ եղբայրներ և քույրեր, այսօր վերստին մեր Տեր Դիսուս Քրիստոս մեզ հետ խոսում է առականորով: Եվ այսօր ընթերցված ավետարանական առակը Ղուկաս Ավետարանչի կողմից մեզ փոխանցված տասը մնասների առակն է, որտեղ մեր Տեր Դիսուս Քրիստոս պատմում է, թե ինչպես մի ազնվական այր, որ պետք է գնար հեռու մի երկիր՝ իր թագավորության թագն ստանալու, մեկնելուց առաջ կանչեց իր երեք ծառաներին և մեկին տվեց տասը, մեկին հինգ, իսկ երրորդին մեկ մնաս, այսինքն՝ դրամ, և պատվիրեց նրանց գործածել այն, արժևորել՝ մինչև իր վերադարձը:

Պարզվում է, ոմանք իր թագավորությունից չէին ուզում իր տիրապետությունն իրենց վրա և նման ևն ուղարկում նրա հետևից, որ չեն ուզում նրա թագավորությունը: Սակայն ազնվականը կարողացավ ստանալ թագը, վերադարձավ և կանչեց ծառաներին: Եվ նա, ով ուներ տասը մնաս, ասաց, որ ինքը գործածել է տիրոջ տված մնասները և տասին տասը շահել, որն էլ վերադարձնում է նրան: Տերը նրան ասաց. «Բարի և ազնիվ ծառա, քեզ կարգում եմ տասը քաղաքների իշխան և տեր»: Նա, ով ստացել էր հինգ մնաս, ասաց. «Տեր, ես շրջանառության մեջ դրեցի հինգ մնասները և ահա հինգով ավելի վերադարձնում եմ»: Նա նույնպես իր հերթին իշխան ու տեր կարգվեց հինգ քաղաքների վրա: Իսկ այն ծառան, որ ուներ ընդամենը մեկ մնաս, եկավ և տիրոջ առջև համարձակորեն հայտարարեց, թե «գիտեի, որ դու խիստ մարդ ես, վերցնում ես այնտեղից, ուր չես դրել, և հնձում ես այնտեղից, ուր չես սերմանել, ուստի քո տված մեկ մնասը ծրարած պահեցի վարչամակի մեջ և ահա, քանի որ վերադարձել ես, քեզ եմ հանձնում այն»:

Տերը խստորեն բարկանում է ծառայի վրա եւ ասում. «Եթե գիտեիր, որ ես խիստ մարդ եմ, գալու եւ պահանջելու եմ, ինչո՞ւ չդրեցիր շրջանառության մեջ այդ դրամը, որպեսզի երբ վերադառնայի, ստանայի ավելիով»: Եվ հրամայում

է պատժել ծառային: Տերը հրամայում է պատժել այն բոլոր թշնամիներին, ովքեր չէին ցանկանում իր վերադարձը՝ որպես թագավոր և տեր:

Վերջում, որպես բարոյական խրատ, մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս արտասանում է այն խոսքերը, թե «նրանց, ում տրված է, պետք է ավելացվի, և նրանք, ովքեր չունեն, նրանցից այդ նվազագույն ունեցածն իսկ պետք է վերցվի»:

Մեր ականջներին հնչող, մանավանդ այսօրվա իրականության հետ կապված խորթ մի արտահայտություն: Ինչպե՞ս կարելի է այդ արտահայտությունը համատեղել աստվածային բարության, աստվածային գթության, աստվածային ողորմության հետ, և ինչպե՞ս կարելի է այս արտահայտությունը համատեղել այն մտքի հետ, թե Աստված կամենում է մարդկանց հավասարությունը, ցանկանում է մարդկանց եղբայրությունը, որպեսզի նրանք ապրեն որպես քույրեր ու եղբայրներ և հավասարապես կիսեն իրենց ունեցվածքը: Եվ ինչպե՞ս է, որ ընկերային արդարություն, ընկերային հավասարություն քարոզող մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս, հանկարծ հայտարարում է, թե «նրանք, ովքեր ունեն, պետք է ավելիով ունենան, և նրանք, ովքեր չունեն, ունեցածն էլ իրենցից վերցվելու է»: Դրա համար, սիրելի եղբայրներ և քույրեր, պետք է իրապես խորամուխ լինել, մտնել առակի իմաստի ու բովանդակության մեջ՝ հասկանալու համար, թե այդ ի՞նչ է, որ տրված է ու պետք է ավելանա, և ի՞նչ է այդ տրված նվազագույնը, որ կարող է վերցվել:

Ինչպես ամեն մի առակ, այս առակը նույնպես հիմնված է պատմական իրականության և պատմական հողի վրա: 2000 տարի առաջ Հրեաստանում իրոք նման իրադրության հետ եթե ոչ ամեն օր, ապա մի քանի տարին մեկ անգամ ստեղծվում էր, որովհետև Հրեաստանում երկրի թագավորը իր արքայական թագն ստանալու համար պետք է մեկների Դոռմ՝ կայսեր ձեռքից ստանալու թագը և, որպես Հրեաստանի թագավոր, վերադառնալու իր երկիրը:

Այս առարկայական, պատմական իրողությունն է վերցնում Հիսուս Քրիստոս՝ պատկերելու համար այն առակը, որը պետք է ունենար նաև այլաբանական ու բարոյական իմաստ: Պատմական ենթահող ունեցող այս առակի հետևում կարող ենք տեսնել նաև նրա այլաբանական իմաստը, որովհետև Քրիստոս այս առակը պատմում է Երուսաղեմ մուտքից մի քանի օր առաջ, երբ բոլորն սպասում էին, թե Քրիստոս պետք է մտնի Երուսաղեմ և վերականգնի թագավորությունը: Սակայն Քրիստոս այս առակով այլաբանորեն ցույց է տալիս, որ Ինքը, արքայությունն ստանալու համար, նախ պետք է հեռանա, խաչի վրա քարծրանա, հարություն առնի, վեր ելնի, Դոր աջ կողմում նստի և հետո միայն վերադառնա՝ որպես Թագավոր ու Տեր և այդ ընթացքում պետք է տա մարդկանց մեկին տասը, մեկին հինգ և մեկին մեկ հնարավորություն՝ ապրելու, ստեղծագործելու և Հիսուսի Ավետարանը տարածելու:

Այո՛, շատերը կլինեն, որ կդիմեն Աստծուն, որպեսզի Քրիստոս չվերադառնա Իր Արքայությամբ, Իր զորությամբ և Իր փառքով: Սակայն մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս, վերադառնալու է որպես Արքա ու Տեր և հաշիվ է պահանջելու բոլոր նրանցից, ում տվել է, տվել է տասը, տվել է հինգ և տվել է մեկ: Նրանք,

հարաբերությունն ու հաշվեկշիռը: Եթե, շնորհների իմաստով, մեկին տրված է առավել, իսկ մյուսին՝ փոքր-ինչ պակաս, սակայն այդ շնորհներն օգտագործելու, փորձելու մեջ, բազմապատկելու մեջ բոլորը հավասար են: Յուրաքանչյուրը կարող է իր շնորհը բազմապատկել: Այս բազմապատկելու հնարավորության մեջ են բոլոր մարդիկ հավասար, և այստեղ է թաքնված աստվածային ողորմության ու հավասարության սկզբունքը:

Մենք այս առակից քաղում ենք նաև մեկ այլ բարոյական դաս: Նրանք, ովքեր հինգ կամ տասն ունեին, բազմապատկեցին այն, նրանք հանգստի, անդորրության ու անտարբերության մեջ չընկղմվեցին, Տերը նրանց չմղեց անգործության, այլ առավել պատասխանատվության կոչեց: Մեկին կարգեց տասը քաղաքի իշխան, երկրորդին՝ հինգ, որը նշանակում է, թե նրանք դրանով չհանգստացան, հանգստի չկոչվեցին, այլ իրենց պատասխանատվությունն ավելի մեծացավ: Այստեղ նույնպես թաքնված է աստվածային կամքի արտահայտություններից մեկը. ում շատ է տրված, նրանից ավելի շատ է պահանջվում, իսկ ով շատ ունի, նա ավելի մեծ պատասխանատվություն ունի Աստծու առջև: Դասեր քաղելու առումով երբ մոտենում ենք այս երրորդ ծառային, որը թաքցրել էր դրամը թաշկինակի մեջ, տեսնում ենք, որ նրա մեղքը, հանցանքը ոչ թե սոսկ ծրարելու և պահելու մեջ է, այլ ճիգ չգործադրելու, ցանկություն չդրսևորելու, եղածը բազմապատկելու փորձ չանելու մեջ:

Մենք չգիտենք, թե ի՞նչ մղումով նա այդ չարեց: Արդյոք վախեցա՞վ տիրոջից, վախեցավ, թե կարող է կորցնել նաև այդ մե՞կը, կամ արդյոք չէ՞ր սիրում տիրոջն ու այդ պատճառով չկամեցավ նրա ունեցվածքն ավելացնել: Զգիտենք: Առակն այդ մասին լուծ է: Սակայն նրա հիմնական զանցանքն ու մեղքը կայանում է այդ ցանկությունը չդրսևորելու մեջ, այդ ճիգն ու ջանքը չգործադրելու մեջ: Ամենավերջին ու հիմնական դասը, որ քաղում ենք մենք այս առակից, այս խոսքերից, որոնք արտասանեց Քրիստոս՝ որպես առակի վերջին բաժին, վերջին մաս, այս խոսքերի ճշմարտացիությունն է: Երբեմն մեր ականջին այն կարող է հնչել տարօրինակ և անըմբռնելի: Եթե մայենք մեր շուրջը, հետևենք մեր ամենօրյա նիստ ու կացին, ամենօրյա հնարավորությունների օգտագործմանը, կտեսնենք, որ իրոք Քրիստոսի այս խոսքն առավել, քան ճշմարիտ է, բայց ոչ երբեք տարօրինակ: Նայենք մեր շուրջը և կտեսնենք, թե որքան բազմապիսի մարդիկ, մենք՝ ինքներս, չօգտագործելով մեզ տրված շնորհները, կորցրել ենք դրանք: Իսկ մեկ ուրիշը, իրեն տրված շնորհներն օգտագործելով, կարողացել է բազմապատկել դրանք: Քանի-քանիսները մեր մտերիմներից, կարող ենք վկայել, որ ունեցել են երգելու տաղանդ, սակայն չեն գործածել և կորցրել են: Մեկ ուրիշն ունեցել է արհեստ ծեռք բերելու տաղանդ, սակայն իրեն տալով հարբեցողության կամ մեկ այլ մոլության, կորցրել է այն: Այստեղ է, որ մեկ անգամ ևս ճշմարտորեն և իրապես հաստատվում է Քրիստոսի այն խոսքը, թե ով ունի, նրան տրվելու է, և ով չունի, նրանից այդ նվազագույնն էլ վերցվելու է: Վերցնողը բնավ էլ Աստված չէ, այլ ինքը՝ մարդը, որ պահելով, թաքցնելով, չօգտագործելով իրեն տրված շնորհը, պարզև, ի վերջո կորցնում է այն:

Սիրելի եղբայրներ և քույրեր, բնավ պատահական չէ, որ այս առակն ընթերցվեց այսօր՝ այս կիրակի, որով մենք եզրափակում ենք տարին: Սեր եկեղեցու Հայրապետների իմաստուն կարգադրությամբ, մենք մեկ անգամ ևս ունկնդրեցինք այս առակը տարվա վերջին կիրակի օրը, որպեսզի մեզանից յուրաքանչյուրը խորհրդածի ոչ միայն այս տարի, այլ ընդհանրապես մեր ողջ կյանքում մեզ տրված պարգևների իրականացման, օգտագործման, բազմապատկման, առավել արժևորման մասին:

Մենք, որպես քրիստոնյաներ, ունենք ամենահիմնական պարգևը, շնորհը, որ է Քրիստոս: Այսօր, ինքնաքննության այս պահին, ինքներս մեզ պետք է հարց տանք, թե, որպես քրիստոնյաներ, այդ շնորհը, պարգևը՝ Քրիստոս, որ մենք ունենք, բաժանեցի՞նք արդյոք ուրիշների հետ, այն ուրախությամբ, երջանկությամբ փոխանցեցի՞նք ուրիշներին, որ մենք ունենք, ուրիշները բաժնեկից եղա՞ն մեր այս ցնծությանն ու ուրախությանը, կարողացա՞նք վկայել Քրիստոսին աշխարհի տարբեր հորիզոնականներում և նամանավանդ մեր ժողովրդի ծոցում, մեր եղբայրներին և քույրերին, ովքեր այսօր, այս պահին, եկեղեցում լինելու փոխարեն, առօրյա տարբեր զբաղումներով են տարված: Ինքնաքննության այս պահին մենք պետք է ուշադիր լինենք, որպեսզի չլինի, թե վաղը, երբ Քրիստոս՝ մեր Տերը, մեզանից հաշիվ պահանջի, մեր ունեցած պարգևը թաշկինակի մեջ ծրարված մնա:

Աղոթենք և աղոթելուց առավել ու աղոթելուց առաջ գործենք, քարոզենք, և թող այս տարվա վերջին կիրակին մեզ համար լինի մղում, ջանք, ծիգ, որպեսզի առավել ևս քարոզչության բնագավառում, Քրիստոսին վկայելու բնագավառում հաջորդ տարի՝ 1999 թվականին, կարողանանք մեր ունեցած շնորհները կրկնապատկել, եռապատկել և բազմապատկել ի փառս Աստուծո և ի փառս մեր եկեղեցու, ամեն: